

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 5. De iis, per quæ Confessio Sacramentalis redditur inualida, seu
inefficax ad peccatorum remissionem,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78322](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78322)

differunt, non accipiunt suam dissonantiam à recta ratione. Dicimus similiter non distingui specie facta quibus surrepti sunt boues, equi, vestes, aurum, & huiusmodi alia: quoniam illa ex his secundum suam naturam sumptis non habent quod recte rationi repugnent, sed secundum illud quod sunt alienum pecuniâ æstimabile, in quo omnia prædicta facta sunt vnus speciei. Dispositionem verò bombardæ quâ quis nefariè occidit patrem in templo, dicimus tria peccata specie distincta: quia homo, pater, & locus sacer, quorum singulorum respectu, illa repugnat recte rationi, differunt inter se specie in genere morum.

140. Non erit etiam abs re, pro remedio difficultatis satis frequentis, addere quod Henriquez in *Institut. moralis Theologiæ lib. 5. cap. 8. §. 2.* habet his verbis: Rustici qui nesciunt discernere species morales aut numerum; sed grosso modo confitentur, explicantes grauiores quasdam circumstantias & tempus peccati confiteri, quia amplius à Parocho indocto non interrogantur, hi non sunt cogendi repetere totius vitæ confessiones. In quam sententiam Bartholomæus Medina in *Instruct. Confessariorum lib. 2. cap. 8. sub finem* ait, illum quidem qui ex proposito omiserit confiteri peccatorum suorum numerum, teneri ad iterationem confessionis: alium vero non item, si paratus erat quantum posset eum dicere, quando à Confessario interrogaretur. Sufficere enim, si confiteatur de negligentia, quam in eo commiserit, & numerum peccatorum mortalium, de quibus confessus est indicet quantum poterit commode reminisci. Quamquam vt meritò ille addit, tutius est generalem confessionem de omnibus peccatis admissis intituere.

Postremum dubium est, An oblitus confiteri circumstantiam de necessitate confitendary, teneatur simul cum ea iterum confiteri peccatum quod illa aggravauit; an verò sufficiat illam solum confiteri, nõ detestò aliter eorum peccato.

141. **H**oc fusè tractat Nauar. ad princip. cap. consideres. De peenit. dist. 5. à num. 104. ad 17. & paucis totam illius solutionem attingit in *Enchir. cap. 6. sub finem*; in quibus satis esse confiteri circumstantiam; vt si quis iurauerit se non furaturum, non occisurum, non blasphematurum; & cum in talia peccata incurrisset de illis confitens, non meminit dicere se de ijs non committendis iuramentum præstitisse; satis illi erit postea confiteri, dicendo se ter licita iuramenta transgressum aut se fecisse tria peccata que iurauerat se non facturum: nisi fortè talis esset circumstantia, cuius malitia intelligi non posset in sua specie non declarato peccato iam confessio: vt si quis in Ecclesia homicidium perpetrasset; speciem facile legij in eo commissi declarare non posset, non declarato ipso homicidij peccato.

142. Huius doctrinæ potissimum fundamentum est, quod negari non possit quin is legitime confessus sit, qui peccatum suum declarauit omisâ per obliuionem inuincibilem illius circumstantiâ, non secus ac omisâ alio peccato: quandoquidem propria & specialis malitia peccati potest plenè innotescere absque illius circumstantia, quæ accidentalis ei est. Neque obstat quod status Pœnitentis, ea confessione non intelligatur tam malus esse, quam reuera sit; quia id ipsum similiter contingit ex obliuione aliorum peccatorum mortalium. Sicut igitur omisâ per obliuionem inuincibilem vno peccato, non est necesse iterare cæterorum confessionem; ita nec omisâ circumstantiâ, necesse est iterare confessionem peccati in ea secundum suam speciem & numerum sufficienter manifestati. Quod si quis urgeat rationem circumstantiæ postulare, vt ad illius declarationem intelligatur in specie id, cuius est circumstantia: negandum est tale quid postulare: quod Nauar. ad memoratum principium numer. 108. ex eo confirmat, quod is qui facit opus genere suo bonum, & ex aliqua tantum circumstantia malum est mortaliter, satis faciat confessioni, dicendo in genere se fecisse aliquod opus de se bonum, sed quod tali circumstantia mortaliter mala vestitatis vt qui pauperi dedit elemosinam, vt ipsum induceret ad perpetrandum homicidium, satis faceret confitendo se fecisse bonum opus, vt induceret alium ad patrandum homicidium: nec est necesse, vt specificet illud bonum opus fuisse elemosinam: & ita de similibus, in quibus malitia non tenet se ex parte actus, sed tota pendet ex circum-

stantia: quam specificare proinde sufficit. Simili ergo modo quia peccatum iam sufficienti confessione deletum, tacitè per obliuionem ipsius mortali circumstantiâ, nihil attingit ad huius malitiam, quam habet totam ex eo, quod de se repugnet rationi; non verò ex eo, quod actui, siue bono siue malo accidit. Quia inquam, hoc ita est, nec necesse est peccatum iam ritè confessum iteratò confiteri, sit vt ad debitam confessionem circumstantiæ etiam mutantis speciem, omisâ ex obliuione, necessarium non sit actum peccati iam confessi, cuius erat circumstantia, declarare in sua specie: sed satis sit dicere v.g. duodecies violauit licitum iuramentum quod oblitus eram dicere in alia mea confessione. Quinimo ob eam rationem, cum simul in mentem venerunt peccatum & circumstantia, potest de illis tanquam de duobus diuersis peccatis fieri confessio, nec obligatio est vnum confiteri; valeat circumstantiam: quod alius citatis lic. N. Henrici. notat. li. 5. cap. 5. §. 4.

143. Aduerte autem, quia oblitum confessio faciendâ est perinde, ac facta fuisset si ea in memoriam venissent cum alijs ante confessis; si circumstantiæ oblitæ plures fuerint inter se diuersæ speciei; pura peritij, violationis voti, contaminationis facti, eas esse exprimendas non tantum secundum numerum sed etiam secundum speciem suam, perinde ac peccata oblitæ: quia ad illarum perinde atque ad horum, confessionem obligamur. Sic ergo quia scandalum formale (quo quis peccatum aliquod dicit vel facit eo animo vt alium inducat ad perpetrandum peccatum mortale) trahitur ad speciem illius peccati quod intenditur ac proponitur proficere ad illius sufficientem explanationem in confessione, tenetur Pœnitens non solum dicere quod voluerit inducere alium ad peccatum mortale: sed etiam exprimere debet in specie ad quod mortale: vt ad homicidium, vel blasphemiam, vel alium. Ita Nauar. in *Enchirid. capite sexto numero* 19.

CAPVT V.

Deiis, per qua Confessio Sacramentalis redditur inualida, seu inefficax ad peccatorum remissionem.

SVM MARI VM.

144. Confessio valida inualida, informis, formata, que sit.
145. Defectus ex parte Confessarii, quibus confessio Sacramentalis redditur inualida.
146. De defectibus specialiter, attentionis & intentionis, ac prolationis verborum Sacramentalium.
147. De defectu vsus rationis in Pœnitente, & defectu ex aminis conscientia.
148. De defectu sufficientis (saltem attritionis).
149. Quando confessio sit inualida ex malo fine, vel ex mutatione Confessarij.
150. Defectus integritatis confessionis reddens ipsam inualidam, quomodo contingat.
151. Iusta causa illum excusans.
152. Cuiusmodi est obliuio, aut ignorantia inuincibilis.
153. Non tenetur iterare totam confessionem si qui de aliquo peccato confessus non est, eo quod nescires esse mortale: nec is qui non declarauit suorum peccatorum numerum, nesciens id esse necessarium.
154. Altera causa excusans est necessitas seu impotencia.
155. Exempla de ignaro idioma, & de patiente deliquitum, & de naufragantibus.
156. Tertia causa iusta, periculum grauis damni imminens ex confessione peccati.
157. Quod in hac re conferi debeat graue damnum.
158. Ratio cauendi tale damnum.
159. Iusta causa faciens aliquod peccatum, non excusans ab obligatione confitendi de alijs.
160. Casus in quibus licet in confessione reuelare complicem.
161. Non est iusta causa ascendendi peccatum, quod Confessarius minoris, quam antea faciet confitentem.
162. Iusta causa ascendendi peccatum in confessione est, ne Sacramentalis sigillum violetur.
163. Defectus propositi confitendi reddit confessionem inualidam.
164. Admonitio de modo iterandi confessionem factam inualidam.

- 165 Defectus satisfactionis non reddit confessionem inualidam.
 166 Defectus autem propositi satisfaciendi, inualidam reddit in duobus casibus.
 167 An ille qui non impleuit satisfactionem acceptatam in precedenti confessione, teneatur hanc iterare, difficultas est: cuius pars negans censetur probabilior.
 168 Quod datur confessio valida, seu sufficiens ad implendum præceptum de confitendo, quamuis non sit cum diuina gratia consecutione & remissione peccatorum.
 169 De ratione qua id contingit.
 170 De modo quo postea ralem effectum fortitur, dissentiant Doctores.

- 171 Monitum pro Confessarijs de absolutione in dispositi.
 172 aliquot propositiones quibus explicatur quatenus in Penitente excommunicatio obstat quo minus valide confiteatur.

Confessio quedam valida est, quedam inualida: & rursum valida, quedam informis, & quæ iam formata. Censetur autem valida esse, cum nihil ei deest spectans ad substantiam Sacramenti Penitentis: si que nec deficit effectus eiusdem Sacramenti. hoc est, diuinæ gratiæ infusio, dicitur formata: si deficit effectus, ea dicitur informis. Inualida verò censetur esse, cum aliquid ei deest spectans ad prædictam substantiam: ex eo enim defectu irrita redditur, ita vt tanquam nullareperenda sit ad consequendum Sacramenti effectum, hoc est, Dei gratiam, & peccatorum remissionem. Contingunt verò defectus eius generis, ac deriuantur in confessionem, tum ex Confessario, tum ex Penitente: de quibus sigillatim est nobis dicendum.

Defectus ex parte Confessarij quibus confessio redditur inualida.

S E C T I O I.

Primus istiusmodi, est ordinis Sacerdotalis defectus: quæ reddere confessionem inualidam, patet per illud quod habet Conc. Trident. sess. 14. cap. 6. solos Sacerdotes esse absolutionis Ministros. Secundus est, defectus iurisdictionis; iuxta illud quod in sequen. cap. 7. habetur: nullius momenti absolutionem eam esse, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinatam aut delegatam non habet iurisdictionem. Tertius est, defectus liberi vsus iurisdictionis ab casum reseruatam; iuxta illud quod in fine eiusdem cap. 7. habetur: extra mortis articulum, Sacerdotes nihil posse in casibus reseruatis. Quartus est, defectus scientiæ necessariæ, ac sufficientis approbationis, ad cuius & trium præcedentium plenam intelligentiam requisita, persecuti sumus in præcedenti libro primo:

Quintus est defectus attentionis in Confessario: per quæ reddi confessionem inualidam Angelus & Syluester probant in verbo Confessio 1. ille num. 22. & hic num. 6. quia confessio importat reuelationem peccatorum, tanquam apertionem quamdam morborum; quæ reuelatio esse non potest nisi Penitente referente sua peccata & Confessario illa percipiente. Itaque quoties Confessarius ob somnum, aut ob aliquam occupationem non aduertit aliqua peccata mortalia, aut circumstantias de necessitate confitendas, inualida est & iteranda confessio. Secus autem, si ad aliqua venialia vel circumstantias non necessarias, vt bene Angelus addit. Consentit his Nauarr. in Enchir. cap. 9. num. vndecimo cum docet nihil valere absolutionem, qua quis datæ operæ & studiose confessus est lethalem culpam alicui Sacerdoti, à quo non intelligebatur bene; siue quia Confessio non fuit aperta & clara, ob verba obscura: siue quia Confessarius dormitabat. Se quoque consentire Franc. à Victoria De Sacram. 169. factis significat; inquiring quod sine dubio, ex quacumque causa Confessor non aduertat ad peccata confitentis, confessio sit iteranda. Quanquam, vt ille addit, potest Penitens inuincibiliter, & ideo excusabiliter, ignorare an Confessor adiuuerit necne. Quod si aliquo pacto ei constet Confessorem vel non audiuisse, vel non intellexisse omnino, teneatur, addit idem, iterare confessionem, cum prior fuerit nulla.

Ex quibus patet illud, quod consequenter Angelus attribuit: Confessarium cum non attendit vel non intellexit dicta a Penitente, debere de coipsum monere.

Sextus defectus est, intentionis absoluendi in Confessario.

Valerij Tom. 1. Pars II.

Quem reddere confessionem inualidam, patet ex eo, quod in omni Sacramentorum administratione, necessaria sit intentio, saltem faciendi; quod Ecclesia facit, prout definitum est in Concil. Trident. sess. 7. Can. 11. Patetque ex eo, quod in sequ. sess. 14. cap. 6. negetur quis verè & coram Deo absolutus; si vel ei nulla contritio adsit, vel Sacerdoti animus serid agendi, & verè absoluendi desit. Quanquam tamen ad euitandam conscientie inquietudinem, præsumendum semper est, quod Confessarius habuerit talem intentionem, saltem virtualem, contentam in actuali, qua in eo quod facit, intendit tanquam Ecclesiæ Minister, id exequi circa Penitentem, quod est sui Sacerdotalis muneris. Vt igitur ineptè faceret is, qui anxius esset, An ille à quo baptizatus est habuerit intentionem ad tale Sacramentum sufficientem: aut, An ille cuius Missam audit, verba Consecrationis protulerit cum debita intentione: sic & ille qui turbatur dubitando absque manifesta ratione, An Confessario suo adfuerit debita intentio ipsum absoluendi.

Septimus defectus est, prolationis verborum absolutionis. Ex quo prouenire Sacramenti inualiditatem certum est: cum talia verba singularis Sacramenti forma: sicut & verba consecrationis, sunt forma Sacramenti Eucharistiæ. Qua de causa vt bene Caiet. notat in verbo Confessio Sacram. condit. 11. absolutio Sacramentalis nullatenus fieri potest in scriptis tantum: si que fiat, etiam Penitente in præsentia constituto, nulla est: peccinde ac verba formæ Eucharistiæ aut Baptismi, si tantum proponantur in scriptis, nihil operantur valens ad Sacramentum.

Defectus ex parte Penitentis, quibus confessio Sacramentalis redditur inualida.

S E C T I O II.

Horum primus est, defectus vsus rationis: quem reddere confessionem inualidam patet: quia confessio Sacramentalis est de se libera, & actus virtutis; qui non contingit sine vsu rationis. Vnde est quod præceptum de annua confessione in cap. Omnis viri & sexus, De Peniten. & remiss. expressè iis solis imponitur, qui ad annos discretionis peruenierint. Atque ita nullæ sunt confessiones factæ à pueris antequam sciant discernere inter bonum & malum (de quo vide dicta in præced. libro 4. in princip.) nec item factæ ab amentibus & furiosis: nisi habeant lucida intervalla, & confiteantur cum iunt sana mente. Attamen si Penitens confiteatur cum intentione obtinendi absolutionem, & dormitet cum hac accipit, aut in animæ deliquium labatur, aliove casu priuetur rationis vsu, retinens virtute prædictam intentionem, si nihil aliud obstat, effectum Sacramenti consequetur: vt ex eo patet, quod animam ageati, si ante amissum rationis vsu peccatum aliquod verbo, aut alio signo confessus sit, debeat absolutio impendi ex communi sententia.

Secundus defectus est, sufficientis examinis conscientie: hoc enim ad Sacramentalem confessionem necessarium esse habetur ex Concil. Trident. sess. 14. cap. 5. & can. 7. Confirmaturque ratione: quia naturalis ratio dicit iustam curam, & neque maiorem neque minorem quam oportet, vnicuique negotio adhibendam esse. Vnde sequitur quia confessio Sacramentalis peccatorum peccatorum, negotium est adeo notabile, vt merito exigit notabilem diligentiam in peccatis, de quibus facienda est, commemorandis.

Sequitur, inquam, vt sine sufficienti conscientie examine non debeat censerit facta sicut par est: neque valida; nisi aliquid interueniat, quod iuxta post dicenda, excuset illam insufficientiam: præsertim cum integritas alioqui deesse merito censeatur: quandoquidem moraliter impossibile est confessionem integram facere, nullâ positâ diligentia in discutenda conscientia: vt bene Canus argumentatur in relect. de peniten. par. 6. Quid autem requiratur vt Penitens censeatur sufficientis conscientie examen iam expositum est in præceden. lib. 4. cap. 2. num. 8. & sequentibus.

Tertius defectus est, sufficientis saltem attritionis. De contritione autem vel attritione sufficienti cuius defectu confessio redditur inualida, quæ dicenda sunt, satis intelliguntur ex proximè præced. libro. De defectu verò illius, hic oc-

X

currit

currit monendum; non impedire quidem, quin eo laboras audiri possit in confessione *iuxta cap. Quod quidem, De penit. & remiss.* impedire tamen quo minus absolueodus sit, & confessionem faciat validam, quia sine sufficienti saltem attritione, confessio non est idonea materia Sacramenti penitentiae: cui, ad ipsius complementum, absolutio possit validè, & sine sacrilegio addi tanquam forma. Iudicatur autem illi tali defectu laborare, qui sibi in aliquo peccato mortali complacet, aut non habet dolorem de commissio aut nullum propositum emendationis vitae, aut non firmum & absolutum, aut non vult relinquere statum peccati, vel occasiones peccati proximas; quod est habere propositum saltem virtuale committendi novum peccatum.

149. Aduerte autem quod cum repugnet eam confessionem per quam anima contaminatur peccato mortali, valere ad illam à peccatis emundandam, eam censi inuvalidam quæ sit ob finem mortaliter malum, vt eam quæ fit ad patefaciendum sibi aditum ad aliquod flagitium perpetrandum: non item eam quæ ob finem tantum venialiter malum vt factam obinane gloriam. In Nauarrus & Sotus: *ille in Enchir. cap. 21. num. 40. & hic in 4. dist. 18. quest. 3. art. 3. ad 3.* Rationem reddens: quia cum peccatum veniale non sit obex gratiæ, fieri potest vt non obstante sine venialiter malo, talis confessio non tantum si valida, si non habeat alium defectum: verum etiam vt absolutio sit fructuosa. Secus esset verò, si finis mortaliter malus fuerit.

Quod autem Nauarr. addit non peccare mortaliter eos, qui ne honestam de ipsis conceptam existimationem amittant, Confessario alicui familiari confitentur omnia peccata sua etiam obfœna: & postea alteri pio & graui, solum leuiora; extendendum non est ad eos qui de industria, vt sibi concilient opinionem falsam probitatis, duos habent Confessarios: vnum vulgarem & libertorem, cui graua confitentur: & alterum timoratum, & bonæ famæ, cui solum lenia. Namin eo esse facilegium mortale expressit Franc. à Victoria, *De Sacrament. num. 196.* & poste esse hypocritism mortalem habet Syluester *Confessio primo num. 8* Ratio verò quam illi tacent esse videtur, quod in ea re admittitur notabilis irreuerentia Dei, dum Sacramentum ab ipso institutum sumitur in testimonium quoddam & confirmationem falsitatis. Non condemnaretur tamen, (vt addit à Victoria) ille qui cum non esset solitus peccare, lapsus semel in peccatum mortale, vt recineat bonam opinionem, in qua erat apud Confessarium suum ordinarium, alteri confitetur. Caue autem istud, vel illud ante dictum Nauarr. extendas ad eos qui de industria mutant subinde Confessarium, ne animæ suæ status deplorandus plenè intelligatur, & feuerior medicina, prout deberet, eis applicetur: quia reuerentia tanti iudicij, non patitur tales fraudes: sed arguit grauis peccati.

De inuvaliditate Confessionis Sacramentalis ex defectu integritatis eius.

SECTIO III

150. Notandum est primò, defectum integritatis in confessione, reddere hanc inuvalidam ex eo patere quod à Christo instituta sit integra de omnibus peccatis mortalibus quoad fieri posset, quando *Ioan. 20.* absolutè & sine restrictione dixit. Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis. Quibus verbis obtrinxisse fideles ad recensendam in confessione omnia peccata, quorum conscientiam habuerint, patet ex Conc. Trid. *sess. 14. cap. 5.*

Secundò notandum est, ex Nauarr. in *Enchir. cap. 9. num. 11.* talem defectum contingere, cum aliquis prudens & sciens omiserit conteri secundum suam speciem & numerum peccatorum aliquod mortale; aut de quo probabiliter dubitatur sit mortale; vel aliquam circumstantiam de necessitate exprimendam: aut qui confessus sit quidem, sed dedit à operâ alicui Confessario, à quo tale peccatum aut circumstantia non intelligebatur bene, ob verborum obfœritatem, vel ob defectum attentionis in eodem Confessario: quem videbat dormire aut alio modo ab attentione impedire, aut qui confessionem diuiderit, partem suorum peccatorum vni Sacerdoti, & partem alteri confitendo: quod ex *cap. Confideret, De Pen. dist. 5. §. Cautus*, minime licet: ne quidem cum

quisita absolutio, vt adhuc ad Superiorem pro absolutione aliquorum referuatum remittatur; iuxta receptam sententiam, vt addit Nauarrus. Eiusdem §. Cautus, verba sunt. Cautus sit Pœnitens ne verecundi ductus, diuidat apud se confessionem, & diuersa velit diuersis Sacerdotibus manifestare. Quibus accedunt illa *cap. Omnium viriisque sexus, De penit. & remiss.* Omnia sua solus peccata proprio Sacerdoti confiteatur. Accedit item communis Ecclesiæ consuetudo iam inde ab ipsius incunabilis (inquit Nauarr. ad eundem §. *Can. 7.*) ad hunc vsque diem seruata, & à Christo per Apostolos & ipsorum successores, quasi per manus ad posteros transmissa.

Notandum est tertio, non omnem talem defectum reddere confessionem inuvalidam: sed tantummodo eum, cuius nulla est iusta causa: vt potest procedentem vel ex malitia, vel pusillanimitate, vel ex pudore aut verecundia, vel ex omissione examinis conscientiæ, vel ex negligentia quadam orationis & supina: quæ non possunt excusare ab obligatione faciendi integrè confessionem de omnibus mortalibus: quam necessarium esse declaratur in *cit. cap. Omnium viriisque sexus* & in Concil. Trident. *sess. 14. ca. 5. & Can. 7.* Ex eoque confirmatur, quod cum peccati mortalis venia non obtineatur, ex eodem *cap. 5.* nisi in ordine ad clauas, quibus ipsum subicitur per confessionem; tam alienum sit à confessione, eam truncate fieri; quam est à venia peccatorum, eam dimidiatè à Deo sperare: de quo in *cap. Sunt plures, De Penit. dist. 3.* dicitur: Quædam impietas in fidelitatis est ab illo qui iustus & iustitia est, dimidiat sperare veniam.

Iam quod idem defectus integritatis ex iusta causa contingens, non impedit confessionis, validitatem, patet: quia tunc datur locus excusationi ab obligatione præcepti de confitendo integrè: quod (vt potest diuini positiuum) non obligat ad eò strictè, vt teneatur quis illud seruare, quacumque necessitate urgente in contrarium, aut quocumque alio præcepto concurrente. Accedit, iquod (vt rectè *Can. in relect. De penit. par. 6. argumentatur*) lex Christi obliget ad integritatem confessionis, rationi consentaneam: vnde sequitur peccatum quod rationabiliter taceatur & irrationabiliter explicatur, non esse materiam confessionis à Christo institutæ.

Aduerte ergo, confessionem quidem ita necessariam esse ad pœnitentiæ Sacramentum, vt hoc sine illa perfici nequeat: quia Iudicium de reo requirit illius accusationem, per quam is cognoscatur à Iudice: id ipsum tamen Sacramentum perfici posse, quantumcumque confessio non sit integra: si quidem nequeat integritas exhiberi, impossibilis sit, siue absolute, siue moraliter ob iustam causam: Tunc enim, non obstante defectu adert accusatio & manifestatio Rei, quantum esse debet ex obligatione: præsertim cum impossibilium non sit obligatio. Videri potest Suarez *to. 4. dist. 23. in principio.*

Porro talis causa iusta censetur esse: primò oblitio seu ignorantia inuincibilis; quando nimirum quis præmissa diligenti conscientiæ discussione, non recordatur vnus aut plurimum peccatorum à se commissorum: per talem defectum enim confessio non efficitur inuvalida iuxta illud quod in Concil. Trid. *sess. 14. cap. 5.* habetur: Nihil aliud in Ecclesia à Pœnitentibus extgit, quam vt postquam quilibet diligentius se excusserit & conscientiæ suæ suauis omnes, & latebras explorauerit, ea peccata confiteatur, quibus Dominum & Deum suum se mortaliter offendisse meminerit.

Et illud quod habet piorum hominum vsus dicendi generaliter in sua confessione: Accuso me etiam de aliis quorum memoriam non habeo: quod si iusta fieret, si oblitio ab inuvaliditate confessionis non excusaret, vt rectè notat à Victoria de *Sacram. num. 165.* Quod si postea in memoriam recurrant, ea sunt debito tempore confitenda: siue eide in fine diuerso Sacerdoti, quem admodum expressit Sotus in *4. dist. 18. quest. 2. art. 5. col. 4.* perinde ac si de nouo perpetrata essent: nisi quod referuata desinant secundo Confessario esse referuata post absolutionem primi Confessarij, qui potuit ab illis absolueret, & intentionem habuit absoluedi, prout communitè solent & debent Confessarij, quantum ipse potuit & Pœnitens indigebat. Ratio est quia virtute talis absolutionis tollitur referuatio & peccatum manet simplex, vt Nau. habet in *Enchir.*

Enchir. 26. n. 13. alios commemorans. Quibus accedit Canus in sit. part. 6. bene monens illum secundum Sacerdotem debere habere iurisdictionem in Pœnitentem, qua possit ipsū absoluerē a peccato mortali.

Hic adhuc occurrit notandum quod habent Nauarr. & Syluest. ille quidem ad cap. Fratres ad pœnit. distict. 5. num. 82. & in Enchir. cap. 9. num. 12. hic verò in verbo Confessio primo quest. 3. cum quis per ignorantiam aliquod peccatum mortale omisit in confessione, eo quod erroneè putaret ipsum non esse tale, etiam si error vincibilis fuerit, nec a mortali perpetrante excusatur: excusare tamen ab iteratione totius confessionis: ita ut sufficiat Pœnitentem ipsum in sequenti confessione peccatum omisit declarare. Sic ergo (inquunt iudic. auctores) pueri & puellæ qui grandiores facti, nouè agnoscunt peccatum esse mortale, quod alias omiserunt eonfiteri, eo quod ignorant illud tale esse: non tenentur iterare confessionem eorum quæ confessi fuerunt legitime, sed tantum eorum quæ omiserunt. Arque quod illi statuunt de peccato, pari ratione statuendum est de circumstantia peccati omisit, & de numero peccatorum non expresso in confessione. Quo modo idem Nauarr. in libr. 5. Consil. de Pœnit. & remiss. Consil. 3. statuit rusticum qui inter confitendum asserit se non solum interrogari à Parocho de numero peccatorum, eo quod ille contentus sit, si Pœnitens dicat, v. g. Ego blasphemauit Deum & Sanctos pluries, & pluribus modis. Statuit, inquam eiusmodi rusticum non teneri ad iterandas tales confessiones bona fide factas: obligari tamen ad confitendum verosimilem peccatorum numerum, quem non est confessus in aliis confessionibus. Vide dicta in præced. n. 140.

Secunda causa iusta, censetur impotentia integrè confitendi, siue proveniat ex parte Pœnitentis, siue ex parte Confessarij; ut cum alteruter morbo oppressus non habet tempus, aut ille dicendi, aut hic audiendi integrè peccata perpetrata. Nam tunc (excepto casu quo necessitati proveniendi ex parte Confessarij occurrere potest per alium Confessarium) dari debet absolutio, quia id quod Pœnitens tunc dicere cepit confessio est; & id quod omisit non fuit in sua potestate perficere: in quo nõ est minor causa excusationis, quàm in obliuione: ut rectè notatà Victoria in præcedenti numero 164.

Vnde intelligitur rectè Nauarr. statuere in libro 5. consil. de pœnit. & remiss. consil. 10. ignarum linguæ qua Confessarius loquitur, post sacramentaliter absolui si vnum aut duo peccata sua sic exprimat ut à Confessario intelligantur, vel itaque omnia confiteri, & id facere conetur, sed propter linguæ ignorantiam nequeat ab ipso Confessario intelligi. Quod idem sentiendum est de mutò, qui vult & conatur sua peccata signis ac nuntibus exprimere, nec ita potest, ut omnia intelligatur à Confessario; sed aliqua tantum. Idem quoque sentiendum est de ijs qui verantur in tali periculo naufragij, ut nequeant omnes integrè confiteri, & possint singulis non integrè: tunc enim confiteri potest ne cessitas illos sic excusare, ut ad recipiendum absolutionis beneficium, cuique illorum factis sit, declarare Confessario aliqua peccata cum proposito reliqua confitendi debito tempore si euaserit: quandoquidē is est articulus necessitatis, qui non permittit vnicuique eorum aliquid amplius facere: saltem absque aliorum gravissimum damno spirituali pro quo vitando posse confessionem truncatam sequens causa ostendit.

De damno quod excusat defectum integritatis in confessione.

SECTIO. IV.

Tertia iusta causa censetur periculum imminens, id est, quando ex confessione alicui peccati, graue damnum anime aut corporis aut fame subsequeretur: siue ab ipso Pœnitente, siue à Confessario; siue ab aliqua tertia persona sustinendum; tunc enim tale peccatum tacendum est, facta reliquorum confessione. Pro quo rationes Nauarr. habet in Enchirid. c. 7. quarum præcipua est: quod diuina lex positua cedat legi naturæ: & confessionis integritas sit de lege positua diuina; vitare verò prædictum damnum sit de lege naturæ: cui Christus Dominus noluit quidquam derogatum institutione Sacramentorum.

Valerij Tom. 1. Pars II.

Addit verò idem author: primò Pœnitentem non debere nominare personam cum qua peccauit. Secundò sacerdotem cum prouidet velle nominare, nisi statim prohibeat pariter peccare. Tertio non esse confitendam peccati circumstantiam quando talis confessio fieri nequit absque infamia tertiæ personæ: quia ius naturæ iubet famæ & vitæ alterius sicut propria consulere, ut Sotus argumentatur in 4. distict. 18. quest. 2. art. 5. ad 4. Addens id habere locum quando infamia illa notabilis fuerit: ut esse censeri potest, quando Confessarius non seruans secretum eidem tertiæ personæ crimen suum exprobrabit, aut alteri patefaciet: aut quamuis secretum seruet vlciscetur, damnumque notabile tertiæ personæ inferet. Ad quod illustrandum Sotus ipse adfert exemplū confessionis de fornicatione commissa cum sorore Confessarij; qui facta mentione talis peccati statim cognosceret sororem suam illud admisisse, cui id exprobatum est; aut in ea vindicaturus. Quod si nullum timeretur eiusmodi periculum, sed hoc tantum, quod Confessarius personam sibi notā sciet deliquisse, seruabit autem secretum: etiam si deinceps non sit eiusmodi personam tantum æstimaturus, quam antea potest in confessione explicari circumstantia, ex sententia D. Thomæ, D. Bonaventuræ, Durandi plurimorumque aliorum quos Henriquez refert in lib. 5. moral. Theolog. cap. 9. in margine lit. Quamò & omnium recentiorum, ut inquit Sotus: rationem tubiungens, quod Confessarius eodem confessionis sigillo teneatur celare culpas aliarum personarum, quo personæ confitentis; vnde sicut non est causa sufficiens truncandæ confessionis, quod propterea Confessarius non est tantum æstimaturus Pœnitentem, quantiantea æstimabat; ita nec quod tertiæ personam peccati complicem (præsertim cum simul peccando, se suā culpā tali incommodo obnoxiam reddiderit) nisi forte eidem personæ tam magni referret non esse in mala æstimatione apud Confessarium, ut merito notabile ei damnum inde creatum censetur: prout non modò idem Sotus, sed etiam plures alij (quorum meminit Henriquez ibidem liter. V.) propositam sententiam temperant.

Aduerte autem ex Cano in relect. De pœnit. part. 6. in hac re notabile damnum censendum esse creatum ei cui iudicio viri prudentis illata est iniuria magna, aut saltem mediocris: non autem, cui tantum modica. Quod hæc ratio confirmat, quia si necessarium esset reticere circumstantiam, ex qua Sacerdos intelligeret crimen tertiæ personæ, quantumcumque nullum aut tantum modicum damnum ab alio incurteretur, Parochi non possent audire confessiones suorum subditorum in iis pagis aut oppidulis, vbi ipsi norunt omnes viros & vxores: filios & filias reliquosque consanguineos. Quæ ratio virget tunc maximè, cum adest tempus implendi præcepti Ecclesiastici, aut cum elaboratur aliqui occasio siue festi alicuius celebrandi cum præcipua deuotione, lucrandi Iubilæi, siue obtinendæ absolutionis ab aliquo casu referuato, aut dispensationis in aliquo voto, vel impedimento.

Quod verò idem Canus addit Pœnitentem in articulo mortis debere explicare sui peccati circumstantiam, non obstante infamia tertiæ personæ, rectè Sotus respicit: quia tantumdem, ac etiam plus Pœnitens tunc tenetur famæ proximi consulere, quam alio tempore. Quare, non est magis necessaria tunc illa explicatio, quam alio tempore. Neque dici potest eam tertiæ personam debere subire tale dispendium pro salute Pœnitentis: nam id potest tantum habere locum quando Pœnitens ipse nullum aliud haberit peccatum, & quo confiteatur ad sacramentalem absolutionem obtinendam, in tanto salutis æternæ discrimine: quo casu eadem tertiæ persona debet subire dispendium non tantum mediocris infamæ de qua loquitur Canus; sed etiam grauis & magna, qualis est infamæ publicæ. Immo & dispendium mortis, cum ordo charitatis postulet, ut salutem spiritalem proximij, nostræ corporalis in extrema necessitate anteponamus.

Quartò addit Nauarr. in sit. cap. 7. cum Pœnitens non potest confiteri aliquam circumstantiam necessariam sine graui suo aut alieno damno, debere ex communi Doctorum sententia, apud proprium suum pastorem procurare facultatem confitendi alteri; aut ita dissimulare vocem & habitum,

ficque se caute gerere, ut nullo modo agnoscat. Quod intellige iuxta Canum ante memoratum, quando non adest alius Confessor, quam ille cui reuelandum peccatum, sublequeretur graue damnum. Cum enim adest alius sufficienter habens iurisdictionem, is sine dubitatione ad eundem est: tunc nimirum cessante omni ratione aliquid tacendi in confessione. Similiter si Pœnitens sciat se breui habiturum alium cui commodè & sine periculo famæ alienæ possit integrè confiteri, is expectandus est. Id quod annotat Henriquez in *summa Theol. moral. lib. 5. cap. 9. §. 6.* & præmittit (quod obseruatione dignum est) cum in particulari circumstantia tacenda est ut graue aliquid malum vitetur, confitendum esse genus peccati externi: v. g. dicendo se fornicatum esse, cum inceptum commiserit; aut exprimentum esse consensum internum illius determinatæ speciei: v. g. dicendo se concupiuisse matrem. Ratio est quia institutio Sacramenti Pœnitentiæ perinde postulat ut confessio integra fiat, ac ut secretum seruetur. Quando autem infamia proximi sufficienter vitatur, ut sit *confitendo præpositis modis*, non datur locus excusationi nec impedimentum quin debeat Confessio ea ratione fieri.

159. Quintò reuocat Nauarrus opinionem dicentium Pœnitentem, cum nequit confiteri sine prædicto damno, excusari ab obligatione confessionis. Inquit enim teneri ad confessionem reliquorum peccatorum mortalium, ex quibus nullum imminet damni periculum. Cuius rei rationem habet Medina in *Cod. de confess. quest. 10. in fine*: quia præceptum, quod in toto impleri non potest, debet seruari in eo quo potest, ut patet ex præcepto de ieiunanda Quadragesima: quod qui implere non potest ieiunando integram Quadragesimam, obligatur ipsum seruire ieiunando eam Quadragesimæ partem quam potest. Quod si nullum aliud habeat mortale peccatum, non obligatur confiteri; quoniam habens tantum venialia, nulla necessitate confitendi vigetur: & confessione mortalis quod habere eum, ut supponimus, excusat periculum imminens grauis damni. Id quod tangit Suarez in *tom. 4. disput. 23. sect. 2. num. 6.*

Vbi etiam docet duo notanda pro praxi. Vnum est, non esse licitum ut istiusmodi truncatione confessionis, nisi vigeat necessitas implendi præceptum de confessione: siue diuinum, ut in articulo mortis, aut cum sumenda est sacrosancta Eucharistia: siue Ecclesiasticum, ve cum adest finis anni, aut certe id postulat magna vilitas, quæ alioqui elaberetur. Pro quo facit quod ex Concil. Trid. *sess. 14. ca. 5.* de necessitate huius sacramenti sit quidem, ut confessio fiat de omnibus peccatis quæ memoriæ occurrunt: sed tamen talis necessitas non sit tanta, quin ea cedat notabili hominum vilitati, ad quam cum sit instituta confessio non debet ei obfistere. Alterum est, Soti quidem sententiam esse, eum, qui ob causam propositam omisit in confessione peccatum aliquod declarare, teneri quamprimum ei aduerit commoditas, de illo confiteri: sed tamen non videri maiorem rationem esse id dicendi de tali peccato, quam de oblioto; cuius confessionem differri posse ille concedit: nec enim ad impletionem præcepti minus sufficiens est confessio mutilata ob istiusmodi causam, quam mutilata ob obliuionem.

160. Addit sextò Nauarrus, si Confessarius talis esse cognoscatur, qui plurimum prodesse possit eiusmodi tertiæ personæ ad vitæ emendationem: nullo modo verò obesse; nihil esse cur in confessione taceatur illud, quo eiusdem personæ peccatum deregetur; quia id non est illum infamare nec damno afficere. Adde quoque ex D. Bonauen. cum Soto *ibidem consequenter*, licere Pœnitenti explicare circumstantiam, per quam tertia persona deregetur, ut sibi de remedio contra peccatum necessario provideat: nempe puella v. g. reuelare potest eum à quo sollicitatur ad turpitudinem, si id sibi profuturum iudicet. Et ratio est, quia non solum in confessione, sed etiam extra eam: nec solum illi qui potest prodesse, sed etiam illi qui obesse potest: sollicitatus ad malum potest illum à quo sollicitatur reuelare ad se protegendum ab ipsius iniuria: quoniam qui alteri iniuriam intentat, quandiu in tali malitia perdurat, facit se obnoxium damno, quo eadem iniuria est propulanda, postquam reliqua remedia (ut correptio fraternalis, aliæ suauiora) nihil profecerunt. Neque in eo committitur peccatum detractionis, sicut nec peccatum homi-

cidij, cum aduersus iniustorem, ita vitam suam defendit quis cum moderamine inculpatæ tutelæ, ut illum occidat; quoniam iura id concedunt. Quamquam tamen, ut *recl. idem Soto sub- iungit*, nunquam reuelatio facienda est Confessori ut ipse obfistat: sed tantum ut consilium det: neque ille facile suscipere debet curam tractandi negotium extra confessionem, aut illud reuelandi de Pœnitentis licentia, ne faciat religionem confessionis odiosam. Sed tantum dare consilium salutaret ad quod si nihil sit opus reuelatione personæ, ea tacenda est etiam de Pœnitente.

Adde adhuc ex D. Antonio 3. *par. tit. 14. cap. 19. §. 11.* si quis circumstantiam alteram prodentem exprimat bona intentione, seu non quidem animo illum prodendi aut se excusandi, sed inducendi Confessarium ad orandum pro illo, aut illum secreta sua monitione corrigendum, non peccare; sed bene agere. Similiter nec Confessarium si interrogat Pœnitentem de persona cum qua peccauit, si id faciat non ex curiositate, sed ex charitate; nempe ut prudenter periculo provideat, quia est prælatum. Quamquam, ut *idem D. Anton. bene monet*, non debet illum cogere ad dicendam, si nolit dicere. Vbi nota obiter quod Henriquez habet in *citato cap. 9. §. 10.* Prælatum in occulto Pœnitentiæ foro, ius inquirendi de aliis non habere magis, quam Confessarium priuatum: nec posse magis in eodem foro compellere, etiam addito præcepto sub excommunicatione; quam alium Confessarium; neque licere Pœnitentem prohibere, ne alium pro consilio adeat: adeoque iniuriam esse, si absolutionem ei neget; aut iniurias & metu, etiam reuerentiali, eum terreat, aliter quam liceat cæteris Confessariis.

Postremo loco monet in *ead. 7. cap. Nauarr. non esse iustam* causam confitendi alieno Confessori, quod proprius post auditam Pœnitentis confessionem curam illius magis sollicitè geret, ac minus bene, quam antea de illo opinabitur: nisi forte pudor adeo magnus esset, ut Pœnitens videret se veritari in periculo tacendi aliquid mortale. Nam ne amans periculum, pereat in illo] *Ecclesiasticus 3.* petere debet facultatem alteri confitendi.

Supereft quarta causa, nempe violario sigilli confessionis: hoc est, quando Sacerdos non potest facere suam confessionem integram, nisi reuelet peccatum in confessione auditum, quamuis sit tantum veniale. Tunc enim suum peccatum ex quo talis reuelatio sequeretur, debet tacere cum proposito illud confitendi quando poterit sine dicti sigilli præiudicio. Rationem adfert Nauarr. in *Enchir. cap. 8. num. 6.* quod ex communi Theologorum sententia vnus tantum sit casus, in quo liceat reuelare audita in confessione: nimirum quando confitens, sponte omnino: dedit licentiam reuelandi, ad suam vel alterius non contemnendam vtilitatem spiritalem aut temporalem. De qua re antea lib. tercio, cap. quinto.

De defectibus propositi confitendi & propositi satisfaciendi.

SECTIO V.

161. Quoad propositum confitendi, notandum est primò, defectu priore confessionem reddi inualidam: quia cum intentione tam suscipientis, quam conferentis Sacramentum ad eiusdem validitatem sit omnino necessaria: fatendum est confessionem factam sine proposito confitendi, inualidam esse tanquam non Sacramentalem.

Notandum est secundò confessionem hoc defectu ad inualiditatem sufficienter, tunc etiam laborare, quando ea sit quidem intentione confitendi; sed ob finem aliquem mortalem, ut vniueris confitenti eo animo, ut Deus prosperet suos contractus simoniacos, vel usurarios: vel ut det successum suis impuris amoribus. Tunc enim confessio non est integra, nisi mutato proposito, illud quoque peccatum explicetur de eoque, sicut & de cæteris expositis vel exponendis, Pœnitens ex animo doleat, seque accuset.

Vbi aduerte, quod quando contingeret ex hoc vel alio defectu confessionem inualidam esse; etiam si pœnitens eam omnino terere obligeret; tamen si idem Confessarius sit qui recorderet peccatorum de quibus ille confessionem fecit inualidam? aut certe pœnitentiæ quam ille im-

posuerit,

Posuerit sufficit peccatum quod scienter omisit, & intentionem cum qua omisit, declarare particulariter: reliqua uero peccata perperam prius confessata repetere generaliter ad hunc modum. De omnibus quoque peccatis quae tibi pater prius eram confessus, dico Deo meam culpam & tibi: &c. Ita Syluester & Nauarrus ille in *verbo Confessio 1. quæst. 3. versic. 1.* & hic in *Enchir. cap. 9. sub finem*. Vbi addit eandem rationem esse posse, si Confessarius recorderur, saltem in confuso, status in quo tunc Pœnitens erat. Quod si nullum ex tribus illis concurreret, noua omnino confessio esset inuitanda, perinde ac si confiteretur alteri, quam ei cui priore in ualidam fecit.

De posteriore defectu, propositi, inquam, satisfaciendi notanda est, quod etsi cerum sit de fide ex Concil. Florent. in *instrum. Armenorum & ex Concil. Trident. sess. 6. cap. 14. & sess. 14. cap. 3. & 8. & can. 4.* satisfactionem uere esse partem materiam Sacramenti Pœnitentiae: hoc tamen ab illa non ita pendere uel necesse sit ipsum inuvalidum esse quod si scumque illa defecerit: quoniam sacrilegium aliqui esset absolueret exprimentem, quantumuis dederit sufficientem contritionis signam: cum Sacerdos non imponat ei satisfactionem, quam implere nequit. Aliter autem rem habere, satis ostendit communis Ecclesiae usus.

Attamen duo dantur casus in quibus respectu satisfactoris Sacramenti Pœnitentiae censeri debet inuvalidum spectantes ad hunc locum. Prior est, cum quis ad confessionem accedit habens propositum non exequendi quae Confessarius intulerit: si ea sint talia in quibus tenetur illi obedire: ut in facienda restitutione alicui personae laesae: in fugiendis occisionibus peccatorum: in eorumdem remediis acceptantis. Namque tale propositum excludit illud, quod ad idem Sacramentum est omnino necessarium ex parte contritionis: nempe non peccandi de cetero: & est graue peccatum indebite accedentis ad Sacramentum ipsum: indeoque confessionem facit inuvalidam ex defectu integritatis: nisi animo mutato, de eodem sicut de ceteris à se commisis, ille & poeniteat & confiteatur. Quod idem iudicandum est ex Nauarr. in *Enchir. cap. 9. num. 14. & ad cap. Fratres de Pœnitent. distinct. 5. num. 50.* cum quis accellerit quidem ad confessionem cum animo satisfaciendi: tamen poenitentiam sibi Confessario impositam, & se acceptam contempserit, antequam absolutionem acciperet, nec curauit tunc de ea recordari, ut illam postea impleret. Id enim fuit saltem interpretatiuè animum concipere eam non implendi, & per consequens graue peccatum. Unde licet eam postea impleat, tamen, ex defectu integritatis, confessio eius inuvalida fuisse censenda est, quando quidem ante acceptam absolutionem scienter in ea contempserit tale peccatum.

Posterior casus est, cum quis sciens quidem ad perfectionem huius Sacramenti pertinere satisfactionem, nullam tamen quantumcumque modicam sibi que facillimam uult admittere. Ratio est quia talis non potest censeri ad Sacramentum, quod uult imperfectum, feruè & cum debita dispositione accedere: cum debeat ad illud accedens offerre se Confessario, tanquam reum Iudici, cui in poenitentiali foro data est à Christo, ut soluendi ita & ligandi potestas; ad quam satisfactionis impositio perinet ex Concil. Trident. *sess. 14. can. 15.* Adde cum Nauarro in *Enchir. cap. 26. num. 20. vers. 15.* quod nullus Pœnitens sit adeo laxus, qui bona fide confiteatur, nec velit tantillam Pœnitentiam accipere.

Ceterum an ille qui habuit quidem sufficientem propositum, sed non impleuit poenitentiam praecedentis confessionis, impositam pro peccatis mortalibus, eandem iterare teneatur tanquam inuvalidam, non conuenit inter auctores. Nam Angel. & Syluester Confessio. ille *num. 13. & hic num. 6.* censent tenei, si fuerit imposita pro mortalibus: idque Syluester procedere uult tantum in illo qui talis poenitentiae oblitus est: nam illius adhuc memor, implendo eam liberatur ab onere iterandi confessionem. Nauarr. autem *ad cap. Contrarium De poenitent. distinct. 5. num. 20. & deinceps,* citans pro se D. Thomam, Adrianum & Caiet. docet confessionem non esse necessarium ex eo iterandam, quod Pœnitens iniunctam sibi poenitentiam impleuerit extra statum gratiae: neque ex eo quod illam nullatenus impleuerit, siue per obliuionem

siue per negligentiam, siue per contemptum: Quam sententiam sequitur à Victoria de *Sacram. num. 167.* & communem esse omnium Pragmaticorum Salmaticensium à Valdo in *Camel. aureo cap. De confessione num. 76.* uerioresque esse, quamuis alera securior sit, habet Armilla in *verbo confessio, num. 10.* & sine scrupulo teneri posse monet Nauarr. Confirmatur autem hac potissimum ratione: quod, ut supponimus, confessio in qua ualis poenitentia fuit imposita, ualida fuerit: unde cum Dei dona sint sine Pœnitentia ad *Rom. 11.* quidquid postea sequatur non efficit illam inuvalidam: neque à Pœnitente exigenda erit illius iteratio, sed tantum impletio poenitentiae omisse; aut saltem (ut Caiet. habet *verbo confessionis iteratio versic. Ex satisfactionis defectu*) poenitentia re-quitualentis cum dolore & confessione de peccato mortali perpetrato, illam omittendo ex contemptu, uel ex notabili negligentia. De negligentia lenialia est ratio ex Nauarr. in *praeced. num. 18.* cum non sit mortalis.

Duo casus in quibus etsi confessio non sit ualida, est tamen sine consecutione gratiae, & peccatorum remissione.

SECTIO VI.

EX eo quod confessio inuvalida sit, intelligitur non ualere ad peccatorum remissionem: sed ex eo, quod sit ualida, non habetur continuo, eam esse cum peccatorum remissione. Nam dari posse confessionem ualidam in formem, id est, quae ualeat quidem ad satisfaciendum praecipio confitendi siue diuino, siue Ecclesiastico: non habeat tamen adiunctam diuinam gratiam & peccatorum remissionem: recte in *tom. 1. opus tractatus, quæst. 5.* Caietanus, idem que Sotus & Canus: ille in *4. distinct. 18. qu. 3. art. 2.* & hic in *relect. De Pœnit. part. 6.* ex eo confirmant, quod si qui ad iudicium uiri prudentis, bona fide credit se sufficienter praestitisse ea quae requiruntur ad confessionem sacramentalem, non teneatur eam iterare, per eamque satisfaciat praecipio de confessione. Nam nullus alioqui esset locus tranquillitati conscientiae: sed quacumque diligentia posita in confessione facienda (cum de propitiato peccato non debeant, uiri etiam pijs, esse sine metu Ecclesiastici quiritro) semper cogitandum esset, de iteratione confessionis & impletione praecipii, quod quidem onus esset grauissimum & intolerabile. Quare fatendum est tale in confessionem ualidam esse, cum omnis inuvalida, sit iteranda: neque per eam satisfiat praecipio, cum non sit sacramentalis, de qua praecipium ipsum datur. Idem etiam docent Nauarr. & à Victoria ille in *Enchir. cap. 9. num. 10.* & hic de *Sacram. num. 157.* Et confirmatur, quia si qui bona fide putat se accedere ad Pœnitentiae Sacramentum cum ea contritione & confessione peccatorum, quae requiritur ex Christi institutione, exequitur humano modo, quae sunt suarum partium: ita ut excusabilis sit quantumuis deficiat ex parte rei, pura non contritus, aut non confessus sufficienter: sicut Iudex in foro externo si iudicans secundum allegata & probata, condemnet innocentem, probatum nocentem excusatur etiam si iniustam profert sententiam: quia seruat omnia substantialia, humano modo requisita ad tale iudicium: uideri potest Henriquez in *summa Theolog. moral. lib. 5. cap. 11.* Quod uero talis confessio facta bona fide possit esse sine Dei gratia iustificante, & ideo informis, concluditur ex eo, quod alioqui recta esset haec illa ratio. Ille, ad iudicium uiri prudentis se credere probabiliter, quod praestiterit sufficienter ea quae requiruntur ad sacramentalem confessionem. Ergo se esse in Dei gratia. At non est recta: quia saltem concludit iuxta illud *Ecclesiasticum 9.* Nescit homo utrum amore uel odio dignus sit. Quae cum ita sint, relinquatur dari aliquam confessionem ualidam, quae sit informis, seu absque forma diuinae gratiae: haecque sententia est à Theologis (ut notat Couar. *ad cap. Alma mater de sentent. excomm. in 6. part. 1. §. 4. num. 13.*) magis communiter recepta, quamuis non desint (quorum idem meminit) qui sentiant omnem confessionem quocumque modo ob aliquod gratiae impedimentum informem, propterea inuvalidam esse, & ideo iterandam. Quae de re uideri potest Suarez *tom. 4. disputat. 20. sect. 5.* nam diuinus in ea nos immorari nihil est necesse: cum ad nostrum institutum si sufficiat scire prius traditam sententiam, quae benignior est, & animata fauet tranquillitati; nos posse turo sequi tanquam antho-

ritate & ratione ad moralem certitudinem sufficiente, munitam.

769. Porro istiusmodi informitas confessionis ex eo nascitur, quod Confitens careat necessaria & sufficiente dispositione; nempe quod non praeferat sufficientem conscientiae examen, vel non detestetur summè ut par est, sua peccata prout sunt offensa Dei: vel non habeat satis firmum propositum nouae vitae: ignorat tamen sine lata sua culpa se in aliquo horum deficere; imò bona fide putat se cum sufficiente dispositione confiteri. Etenim (quia non sequitur, Putat quis probabiliter se sufficientem fecisse diligentiam in examinanda conscientia, aut se contritum esse. Ergo verè res ita habet) fieri potest ut quamuis quis deficiens confitendo, non peccet, nec Sacramentum violer, quia ignorantia inuincibilis illum excusat; non consequatur tamen gratiam & peccatorum remissionem: quia non est verè ad eam dispositus: istudque est facere confessionem validam quidem, sed informem, si etiamue: ut aliqui propterea illam appellant, quod is à quo fit, per ea quae gerit exterius, ostendat se penitere; cum tamè interiorius non habeat veram Penitentiam.

770. Consentiant autem istiusmodi sententiae auctores; recedente ea fitione: hoc est, ubi Penitens postea fuerit verè contritus & conuersus ad Deum ex toto corde, aduenire suscepti sacramenti effectus, id est, gratiam Dei & remissionem peccatorum: sed dissentiant in eo, quod aliqui: ut D. Anton. & Catus, ille in 3. part. tit. 24. cap. 19. §. 5. & hic in relect. de penit. part. 6. ex sententia D. Thomae dicant fieri vi Sacramenti ante suscepti: sicut cum baptizatur quis in peccato mortali, qui postea contritus consequitur effectus eiusdem baptismi cui obicem per tale peccatum posuerat. Aliqui verò, inter quos est Sorus in sequent. art. 3. sub finem, existimant fieri vi alterius confessionis formatae quae secuta sit in re vel in voto. Sed vtrumuis dicatur parum refert ad nostrum institutum, modò conste id in quo illi consentiunt, non teneri Penitentem ad iterandam eiusmodi confessionem: satisque esse illi, si postea deprehendens talem defectum confiteatur de eo cum debito dolore, ut ex D. Thoma habet D. Anton. loco citato.

771. Ex his illud emolumentum capiet Confessarius: ut cum impromis caute debeat sacrilegium in absoluendo indispositum, intelligat quando indispositio contigerit Penitente sciente & aduertente, aut ignorante quidem, sed ignorantiam crassam, si deur absolutio non esse locum excusationis à sacrilegio; non modò ex parte ipsius Penitentis, sed e iam ex parte Confessarii, si laborer similiter ignorantia tantum crassa. Quando verò contigerit indispositio, tam Penitentem quam Confessario probabiliter ignorante, excusationi à sacrilegio locum esse, datamque absolutionem validam esse, etiam si non sit cum remissionis peccatorum. Ceterum crassa esse censetur in hac re ignorantia, existimantis eum sufficienter dispositum, qui nullo modo examinavit conscientiam, aut certe cum negligentia summa, ut vsuuenit quibusdam hominibus vecordibus, ac desidibus, qui videntes se pluribus criminibus implicitos, nullam se adhibent in examinanda conscientia diligentiam: quod perinde est ac si eandem facere nollent, inquit Sorus in eodem art. 3. col. 4.

Quamquam ex Medina Cod. de Confessione, questio 19. sub iniunim: tales dum confitentur possunt absolui, si de suis peccatis & simul de negligentia eiusmodi doleant, aditque articulus necessitatis ex imminente morte vel graui scandalo, excusans dimidiationem confessionis, iuxta ante dicta num. 154. & aliquos sequentibus. Quod si nullus adesset talis articulus necessitatis, absolvendus non esset, etiam si de priore negligentia doleret: quia cum illi suppetat tempus ad conscientiam discutiendam, debet illud anè sumere, quam petere absolutionem, ne hinc obicem ponat, sine causa dimidians peccatorum suorum confessionem. Similiter ignorantia crassa esse censetur existimantis sufficienter dispositum eum qui nullam in se sentit peccati derestationem, neque illius desiderium, nec apud se statuit deserere peccatum aliquod mortale, vel illius propinquam occasionem. Nam cum talibus defectibus nullum probabile argumentum esse potest sufficientis dispositionis. Censeri autem potest probabilis ignorantia, cum quis sufficienter dispositus indicatur ex eo,

quod mediocrem diligentiam in examinanda conscientia se posse esse ostendat per modum suum confitendi, & responsione ad omnia interrogata, dans signa verae Penitentiae, quae propositum in 1. par. li. 2. c. 5. sect. 1.

Explicatio difficultatis de excommunicatione, Num ita reddat excommunicatum incapacem Sacramenti Penitentiae, ut confessio ab illo facta, sit invalida.

772. **D**vo sunt quae vi Confessarium administrationis, sic Penitentem susceptionis Sacramenti Penitentiae incapaces faciunt; nempe reservatio casuum & excommunicatio. Atque de reservatione, quod absolutionem sacramentalem, & ex consequenti confessionem invalidam reddat & quoad: satis patere poterit per dicenda in proximè sequent. lib. 8. cap. 4. & deinceps, de absolutione à casibus reservatis. De excommunicatione verò idem restat hoc loco explicandum: quod fiet sequentibus propositionibus.

Prima est quam Caiet. artigit in verbo absolutionis impedimentis, & in verbo Confessionis iteratio; expressitque Nauarr. ad c. Fratres de Penitent. distinct. 5. numero 38. & in Enchirid. capite 9. num. 4. inuicem esse absolutionem à peccatis (& ex consequenti, de eis factam confessionem) datam excommunicato, qui non solum intelligit se excommunicatum esse: verum etiam nouit lethalem culpam esse: recipere vel procurare dari sibi talem absolutionem, antequam ab excommunicatione absolueretur. Ratio in promptu est: quia cum excommunicatus siue maiori siue minori excommunicatione, à Sacramentorum perceptione excludatur, grauiusque peccet percipiendo ex cap. Si celebrat, de Clerico excommunic. ministr. talis ipse actus suscipiendi absolutionem grauius peccans, obicem ponit effectui absolutionis, qui est diuina gratia, non compatiens secum peccatum mortale: sicque quantum in se est, Penitentiae Sacramentum contaminans, sacrilegium admittit. Quod est argumentum Caietani in verbo Absolutionis impedimenta. Adde tunc tale sacrilegium committi quidem suscipiendo absolutionem à peccatis, quia haec est forma perficiens Sacramentum: non tamen exercendo actus contritionis, aut confessionis, aut satisfactionis, quoniam tantum sunt materia inchoans Sacramentum Penitentiae.

Secunda propositio, quam Nauarr. habet ad citat. cap. Fratres, num. 48. est: inuicem esse ut prius, absolutionem à peccatis, datam excommunicato scienti, aut secundum qualitatem suam debentis scire: se in eo statu absolui non posse à Confessario cui se subiicit. Ratio est: quia talis confessio Penitentis integra non est, nisi ipse confiteatur de sacrilegio, quod in ea re committit, Sacramentum Penitentiae contaminando quantum in se est. Vel si integra sit quidem, eo quod tale quoque peccatum cum ceteris à se commissis, confiteatur: est tamen sine proposito vitandi de cetero omne peccatum, cum excludat peccatum voluntatis contaminandi Sacramentum Penitentiae accipiendo absolutionem ab eo, qui illam ipsi dare non valet. Iam verò confessio invalida redditur per defectum siue integritatis, siue propositi vitandi de cetero omne peccatum.

Tertia propositio est: validam esse absolutionem à peccatis (& ex consequenti eorundem confessionem) quando Penitens probabiliter ignorabat aut non aduertebat, se excommunicatum esse: ita ut quando absoluebatur, neque crederet neque aduerteret se peccare. Hanc loco ante citato artigit Caietanus, & expressit Nauarr. ad idem cap. Fratres, num. 45. & in Enchirid. cap. 9. num. 3. Probatque primò, quia rem quae culpa caret in damnum vocari non conuenit; ex c. 2. De constit. & ex c. Sine culpa. De regulis iuris in sexto. Deinde quia excommunicatus diuina celebrans, ob ignorantiam probabilem excusatur ut à peccato, sic & ab irregularitate ex cap. Apostolicis, de Clerico excommunic. ministr. Quare suscipiens Sacramentum Penitentiae, ob eandem ignorantiam similiter excusabitur ut à peccato sacrilegij, sic & à priuatione fructus eiusdem Sacramenti, quem natum est proficere in omni adulto à quo suscipitur, nullum ponendo obicem. Denique quia nullo iure nec vlla ratione perturbandi potest, absolutionem à peccatis datam excommunicato, esse ipso iure nullam: Cui argumento Caietanus in verbo Confessionis iteratio, robur ex eo addit, quod sint alia excommunicatis prohibita, quae ius delecta-

rar. si fiant esse nulla: vt collationem beneficij factam excommunicato ex c. *Postulasti*, De Clerico excom. *Ministr.* Vnde coniectura ducitur, quod excommunicatio iure positio, non reddat absolutioem à peccatis inualidam, cum id in illo non sit similiter expressum. Quod si opponas in c. *Si celebrat*, haberi Sacramenta collata ab excommunicato minore excommunicatione non carere virtutis effectu, eo quod is non videtur à collatione, sed à participatione Sacramentorum remotus. Quasi nimirum sint effectu caritura, si ab illo suscipiatur. Respondetur ex Nauar. ad c. *Consideret*, De penis dist. 8. *Cantur*, n. 30. excommunicatum remoueri à Sacramentorum participatione, verum esse hoc sensu; quod excommunicatus male faciat dum sciens & prudens suscipit Sacramentum: nõ autem quod ab eo suscepta sint nulla Nam ex c. *De eo qui furtiue ordines suscipit*, is qui excommunicatus infingitur ordinae, verum Sacramentum ordinis suscipit: etiam si ab illius executione suspendatur. Deinde ex c. *Significasti*, De eo qui duxit in Matrimon. & c. matrimonium ab excommunicato contra eam, tenet. A hæc nemo auderet Confirmationem iterare illi, qui ante eam accepisset excommunicatus. Quare excommunicationem ita remouere à Sacramentorum perceptione, vt illa reddat nulla; nec in Sacramentis quæ iterari possunt (vt Matrimonium & Penitentia) nec in ijs quæ iterari possunt (vt Confirmatio & Ordo) locum habet. Itaque saluo meliori iudicio Pontifex in c. *Si celebrat*, probans valida esse Sacramenta collata ab excommunicato minore excommunicatione: quia is non est à collatione remotus: non videtur supponere Sacramenta de facto inualidè suscipi aut conferri, eo ipso, quod suscipiens aut conferens excludatur per excommunicationem ab eorum usu: sed quod etiam si id esset, tamen non carere effectu collata ab excommunicato minore excommunicatione, qui tantum ab illorum perceptione, non autem à collatione est remotus.

Quarta propositio est, Eum qui se fecit ac fieretur excommunicatum: & errore ductus secundum formam qualiteratum iusto (sive iuris sive facti) putaret se posse à Confessione sua absoluti, etiam si ab eo absolueretur à peccatis priusquam ab excommunicatione, verè à peccatis absolutum esse. Hanc adidem c. *Frater*, n. 45. Nauarius habet: & probat eam ex eo quod tunc, iuxta ante dicta, neque excommunicatio neque peccatum mortale interueniens, reddat, ita quam ob ex, absolutioem inualidam. Has eadem propositiones refert & approbat Couar. in *anticitata parte* §. 6. n. 7.

Quinta propositio pro qua auctores citat Nauar. in *Enchir.* c. 9. n. 4. est, Excommunicatum excommunicatione que in foro interno & coram Deo iniusta est, posse absoluti à suis peccatis. Ratio est quia talis in eo non est excommunicatus, sed in externo tantum, & quoad Ecclesiam. Ad quod facit etiam quod de aliter excommunicato generaliter Caiet. & Couar. docent: ille 2. 2. q. 70. art. 4. & hic in seq. §. 7. n. 7. versus illud tamen. Cum absuerit scandalum, rale non posse abique peccato, diuinis immiscere se, hoc est, eiusmodi cui constat se innocentem esse, ideoque excommunicationem sic in se laicam, nullam esse quoad Deum: suamque innocentiam nequit probare, posse inter diuina celebrare vitato scandalo: vt celebrando in loco secreto: aut coram iis tantum, qui illius innocentiam sibi facile persuadent.

Sexta propositio est. Quamuis ille qui excommunicatus, à peccatis absolutus est secundum tres proxime præcedentes propositiones, non teneatur confessionem iterare: teneatur tamen querere absolutioem ab excommunicatione, qua manet irretractus: nec potest in re remiscere se diuinis. Ita expressè habet Caiet. in verbo *Absolutiois impedimenta*: & ex superioribus inferri Nauar. monet in *princ. cit.* n. 48. Sic autem inferitur: Cum ex hypothesi excommunicatio non tollatur à Confessione non absolvente ab ea: vel quia non meminit, vel quia non potuit: profecto eadem perleuerat in Penitente; etiam si reconciliatus sit Deo: donec is fuerit ab illa absolutus, ex c. *A nobis* 2. De sent. excom. Quocirca tenetur sub pena peccati mortalis, perinde ac prius abstinere à diuinis, à quibus Ecclesia, cui ex Christi præcepto parere tenetur, ipsum excludit ex c. *Illud* & c. *Si celebrat*, De Clerico excommunicato ministrante.

LAVS DEO.

LIBER TERTIVS, AC OPERIS TOTIVS SE- PTIMVS, DE SACRAMENTALI SATISFACTIONE.

P R A E F A T I O.

AMBIGVVM est satisfactionis nomen, interdum enim sumitur pro debiti solutione, qua tantum restituatur, quantum ablatum est: interdum etiam pro responsione ad aliquam interrogationem, vt cum prima Petri tertio dicitur: *Parati semper ad satisfactionem*, id est responsionem, omnino poscenti vos rationem, de ea qua in vobis est spe & fide. Interdum autem pro defensione al. cuius, seu purgatione à crimine et obiecto: in qua significatione satisfaciendi verbum D. Paulus sumpsit Act. 24. dicens: *Bono animo pro me ipso satisfeciam: id est, libenter me purgabo à crimine mihi obiecto.* Interdum præterea, pro iniurie illata compensatione, quantum satis est ad vindictam: que acceptio est in usu, tam apud Theologos, quam apud Iuris peritos de actionibus & passionibus iniurijs agunt: vt cum de detractionibus conuictis, &c. Interdum denique, ex accommodatione sacrorum Scripturarum ad significandam compensationem iniurie Deo illata ab homine. In qua significatione sumitur interdum latius, pro omni remedio, ad Deum, quem peccatis nostris offendimus, placandum adhibito: sive à nobismet ipsis qui peccauimus, sive ab alio. Sicque dicimus Christum satisfecisse pro peccatis totius humani generis: & Theologi quarunt, An vnus homo possit pro alio satisfacere. Interdum verò sumitur angustius pro eo tantum remedio, quod ad placandum Deum peccatis offensum exhibetur ab eo, qui peccauit: Quod quidem remedium est opus pænale, ex Dei acceptatione satisfactorium pro pena peccatis debita: sive post hanc vitam in purgatorio, sive in hac vita perforatur. Quod fieri potest dupliciter: vno modo propria sponte, alio modo ex impositione Confessarij. Atque hæc demum ratione constituit satisfactionem, qua est pars Sacramenti Penitentiae. De cuius impositione per Confessarium & acceptatione per Penitentem, ac impletione per hunc, & relaxatione per illum institutum dicere in hoc libro: prius exposita propria ipsius ratione. Primum ergo caput erit, de eadem propria ratione. Secundum, de necessitate imponendi & acceptandi satisfactionem in usu Sacramenti Penitentiae. Tertium, de iis quæ imponi possunt in satisfactionem. Quartum, de prudentia Confessarij in imponenda satisfactione. Quintum, de quantitate & qualitate satisfactionis imponenda. Sextum, de remedijs & penitentis varijs, quæ aduersus varia peccata iungi debent Penitenti Confessario. Septimum, de adimplentione satisfactionis impositæ. Octauum, de eiusdem relaxatione. Reliqua erunt de Indulgentijs per modum appendicis.

CAPVT I.

De propria ratione satisfactionis Sacramentalis.

S V M M A R I V M.

1. Definitio satisfactionis Sacramentalis, cum explicatione.
2. Post remissionem peccati culpam, remanet aliqua pena per soluendam siue hic, siue in Purgatorio.
3. Eam minuit, tum contritio, tum Sacramenti susceptio.

X 4

4 Sati